

4,9% у порівнянні з 2018 роком.

Отже, підвищення рівня професіоналізму діяльності поліції – першочергове завдання, як законодавця у формуванні та впровадженні законодавчих новел, так і правоохоронців, у чіткому їх практичному відтворенні, що гарантує успіх реформування поліції України відповідно до європейських та міжнародних стандартів.

1. Добровінський А.В. Європейські стандарти діяльності поліції та їх реалізація в Україні. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України*: зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2019 р. Харків: ХНУВС, 2019. с. 102-103

2. Кобзін Д., Щербань С., Коренева К., Черноусов А.. Оцінка діяльності Національної поліції України за допомогою опитування громадської думки (національний звіт). - Харків, Харківський інститут соціальних досліджень (ХІСД). 2019 с. 52

3. Попова Л.М. Діяльність поліції зарубіжних країн і можливість використання їх досвіду в Україні. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України*: зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2019 р. Харків: ХНУВС, 2019. с. 200-202

4. Соціологи Центру Разумкова зафіксували високий рівень довіри громадян до органів системи МВС. *Міністерство внутрішніх справ України*: веб-сайт. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/18610_Sociologi_Centru_Razumkova_zafiksuvali_visokiy_riven_do_viri_gromadyan_do_organiv_sistemi_MVS.htm (дата звернення: 12.10.2019)

5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 12.10.2019)

Іваниця

Андрій Володимирович

доцент кафедри

кримінально-правових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРВИННОЇ ТА СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Україна протягом останніх років йде шляхом активного реформування та фундаментальної трансформації в багатьох сферах державних інституцій. Подібні процеси торкнулися й Міністерства внутрішніх справ. Відносно нещодавно, з огляду на історичну ретроспективу, в Україні з'явилась Національна поліція. Разом із тим, Україна взяла не лише декларативний, а й фактичний рух в сторону інтеграції до Європейського Союзу, що зумовило необ-

хідність гармонізації та синхронізації національного законодавства з європейським. Окрім того, різні українські державні інституції повинні фактично відповідати високим стандартам, які ставить громадянське суспільство європейських держав до своїх, щодо дотримання прав та свобод громадянина, честі та гідності тощо. Функціонування Національної поліції не може бути ефективним без досконалого нормативного забезпечення її діяльності. Водночас, неможливо досягти успіху в реформуванні національної поліції без залучення вже наявних або підготовки висококваліфікованих кадрів, а також налагодження системи процесу постійного вдосконалення працівниками поліції власних професійних якостей. Це в свою чергу потребує наявності відповідної нормативно-правової бази.

В реаліях сьогодення проблематика регулювання питань первинної підготовки міститься в нормах Закону України «Про Національну поліцію» а також у «Положенні про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції» [3]. Загалом, в статті №72 Закону визначаються складові професійного навчання поліцейських у вигляді якраз первинної професійної підготовки, підготовки у відомчих ЗВО при МВС, практики післядипломної освіти й службової підготовки [1]. В статті №73 розкриваються базові питання щодо первинної профпідготовки. Згідно частини 1 статті 73-ої вказується, що особи, які вперше були прийняті на службу, зобов'язані пройти таку підготовку за спеціальними навчальними програмами задля набуття спеціальних навичок, які забезпечать їх ефективне виконання покладених на поліцейського повноважень. Згідно другого пункту статті від необхідності подібної підготовки звільняються особи, що здобувають вищу освіту на денній формі за держзамовленням у відомчих ЗВО при МВС України, які здійснюють підготовку поліцейських. Згідно четвертого пункту, після проходження первинної професійної підготовки, поліцейські повертаються до тих закладів, установ поліції, з яких вони направлялись. Якщо особа була відрахована з навчального закладу, де проходила підготовку, або отримала незадовільні оцінки під час іспитів, то після повернення до місця, звідки вони направлялась на навчання, вона підлягає звільненню зі служби. Подібна доля очікує й тих, хто був відрахований за станом здоров'я. Згідно сьомого пункту статті закон забороняє поліцейським без первинної професійної підготовки виконувати повноваження, а також долучатись до роботи з інформацією з обмеженим доступом, до діяльності, пов'язаної з користуванням зброї чи спецзасобів, окрім навчального чи тренувального характеру під час проходження первинної підготовки [1].

В «Положенні про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції» деталізуються питання проходження відповідної підготовки. Після критичного аналізу й співставлення Закону «Про Національну поліцію» й «Положення», наприклад, вчений, професор К. Мельник зробив ряд зауважень та пропозицій щодо вдосконалення існуючої нормативно-правової бази. Якщо до проходження первин-

ної підготовки поліцейському заборонено користуватись зброєю а також приступати до виконання обов'язків, неоднозначною постає норма пункту №3 II Розділу Положення, де вказується строк у не пізніше ніж чотирнадцять календарних днів, які надаються на направлення на первинну професійну підготовку. Себто, два календарні тижні поліцейський не буде виконувати повноваження й при цьому отримувати за рахунок платників податків грошове забезпечення. Вчений пропонує скоротити щонайменше вдвічі відповідний строк [6, с. 99–100].

Окрім того, вчений зауважує про 8-й пункт II Розділу «Положення», де містяться норми про підстави про не зарахування до закладів з надання первинної підготовки, а саме за норму про незадовільний стан здоров'я. К. Мельник пише: «... Нагадаємо, що ч. 2 ст. 61 Закону серед тих, хто не може бути поліцейським, передбачає осіб, які мають захворювання, що перешкоджають проходженню служби в поліції. А ч. 1 ст. 50 Закону передбачає, що громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, з метою визначення стану їхнього здоров'я зобов'язані пройти медичні обстеження, а також перевірку рівня фізичної підготовки, психофізіологічне обстеження, обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України. Таким чином, діє нормативна база, яка не дозволяє взагалі приймати до поліції громадян України, які мають незадовільний стан здоров'я. З огляду на це, на наш погляд, є зайвим ще раз зазначати аналогічний випадок у п. 8 розділу II Положення» [6, с.100]. Пункт №10 III Розділу «Положення» передбачає можливість навчання за індивідуальним планом без відриву від служби особи, що вперше була прийнята на службу, хоча в статті №73, пункту сьомому Закону «Про Національну поліцію забороняється поліцейському без проходження первинної професійної підготовки залучатись до виконання функціональних обов'язків [6, с. 100].

Окремої уваги заслуговує питання нормативно-правового врегулювання службової підготовки тих поліцейських, які вже тривалий час працюють в структурі Національної поліції. Основною нормативно-правовою базою виступають згаданий Закон України «Про Національну поліцію», а також «Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» [4]. Згідно пункту 4-го статті №72 Закону службова підготовка визначається як система заходів, які спрямовані на закріплення та оновлення у поліцейських необхідних знань, умінь та навичок з врахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю оперативно-службової діяльності працівника. Аналізуючи «Положення» з діючими раніше нормативно-правовими актами, дослідник О. Головацький порівнює завдання службової підготовки згідно «Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України» (яке втратило чинність) [2] із завданнями, які ставляться перед сучасними поліцейськими, й зазначає, що до чинного законодавства не були включені розвиток у праців-

ників органів внутрішніх справ особистих моральних якостей, почуття відповідальності за власні дії, прагнення до вдосконалення професійного та загальнокультурного рівня службовця, навчання працівників прийомам та способам реалізації професійної та особистої безпеки під час виконання службових обов'язків, посилення зв'язків із населенням. О. Головацький зауважує на необхідності вкочення подібних завдань до чинного нормативно-правового акту [5, с. 77].

Таким чином, відповідно до реформування сучасної структури Міністерства внутрішніх справ, запровадження нової державної інституції – Національної поліції, відбувається поступово з оновленням нормативно-правової бази, що регулює різноманітні аспекти функціонування поліції. Протягом останніх років з'явилися нові підзаконні нормативно-правові акти щодо регулювання питань первинної професійної підготовки поліцейських, службової підготовки. Деякі положення у науковців та практиків викликають слушні зауваження, й, відповідно, можна акцентувати увагу на тому, що наявна нормативно-правова база потребує подальшого розвитку й вдосконалення.

---

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n1123> (Дата звернення: 26.01.2020.)

2. Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 квітня 2012 року № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-12> (дата звернення: 27.01.2020)

3. Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції : Наказ Міністерства внутрішніх справ України 16.02.2016 № 105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16> (дата звернення: 26.01.2020)

4. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України 26.01.2016 № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 27.01.2020)

5. Головацький О. О. Службова підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: теоретико-правовий аспект. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. матеріалів / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. Харків : ХНУВС, 2017. С. 75–78.

6. Мельник К. Ю. Окремі проблеми правової регламентації первинної професійної підготовки поліцейських. *Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення* : матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф.(м. Харків, 28 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2016. с. 98–101